

Kaj dopovedujejo besede »kosi«, »père«, »cvetè«? kaj povedó besede »pokošena«, »oprano«, »razcvetèno«?

Te besede dopovedujejo, kaj osebe ali reči delajo, ali kaj se z njimi godí.

Beseda, ki dopoveduje, kaj oseba ali stvar dela ali terpi, ali v katerem stanu je, se imenuje glagol.

Koga sin ljubi? Kaj greje zemljo?

Sin ljubi očeta. Solnce greje zemljo.

Od koga in na koga prehaja glagol »ljubi«? Od kaj in na kaj se prehaja glagol »greje«?

Glagol »ljubi« se prehaja od sina na očeta, glagol »greje« pa se prehaja od solnca na zemljo.

Glagol, kateri kaže tako djanje, ki se prehaja na kako drugo osebo ali stvar, je prehajavni glagol; tisti pa, ki kaže tako djanje, ki se ne prehaja na kako drugo osebo ali stvar, je neprehajavni glagol, n. pr.: Deček skače. Solnce sije. Dete spi.

Kaj se godí o hudi uri?

Bliska se, germí in treska.

Kdo to dela?

To dela neka tretja oseba, ki ni imenovana.

Glagoli, ki se rabijo samo v tretji edinji osebi, so brezosebni glagoli.

Književstvo.

Nova knjiga, učiteljem prav primerna, je prišla na svetlo.

„Danica“ o tem delu takole piše:

„Izverstno in močno obširno delo o odgoji ali izreji je spisal slavnoznani francoski škof Dupanloup, ki je pred kratkim na svetlo prišlo tudi v nemški prestavi z naslovom: „*Die Erziehung, 3 Bände, von Bischof Dupanloup, Mainz, Kirchheim.*“ Pisatelj, ki slovi po svoji učenosti med francoskimi škofi, in se je poprej sam veliko pečal z izrejo, je gotovo spreten, tako tehtno in obširno reč v keršanskem duhu obravnavati zoper toliko nasprotnikov, ki hočejo izreje in omike brez Kristusa na paganski podlagi. Zato je to izverstno delo, pisano v prav gorki besedi, je na Francoskem v kratkem sedem natisov doživelo, in se prestavlja v različne jezike, ter razširja hitro po daljnem svetu. Enoglasno stavi kritika to delo med naj izverstniše sedanjega časa; celó amerikanski časniki (*Wahrheitsfreund, Cincinnati*) priznavajo, da je slavno delo slavnega pisalca celó pričakovanje prekosilo, ter pravi, da narodi sveta so ozdravljivi, sredstvo v to je prava izreja mladega zaroda;

ta zamore vse popraviti, vse rešiti. Te bukve vtegnejo veliko blagra obroditi, ako ti, katerim je izreja izročena, starši, učitelji, duhovni in gosposka ravnajo, po osnovah in vodilih te knjige. Naj veljajo te besede tudi pri nas, ter naj nas njena obširnost in cena nikar ne straši, temuč le zagotavlja tehtnost tvarine in izverstnost slavnega pisatelja!⁶ *Iv. Zarnik.*

Dopisi in novice.

Iz Celovca. Razpis družbinih daril in vabilo za tekoče leto. — V povzdigo domače književnosti in v omiko slovenskega naroda razpisuje s tem družba sv. Mohora za prihodnje leto sledeča darila:

a) sto in petdeset goldinarjev za najboljšo povest v obsegu blizo petih tiskanih pol, ktere naj se vzame tvarina, če je mogoče, iz domače zgodovine ali vsaj naslanja na njo; celo djanje naj se tako razplete, da bode delo mikavno za mladež in slovensko ljudstvo sploh. Ako ne pride darila vredne izvirne povesti, podeli se sto goldinarjev najboljšemu prevodu kake zanimive npravno-podučne povesti v tem istem obsegu.

b) sto in dvajset goldinarjev za najboljšo gospodarsko delo n. pr. o živinoreji, ratarstvu, bučelarstvu, domačem gospodinjstvu ali pa kakem drugem važnišem gospodarskem predelu (razun sadjereje) — v obsegu blizo petih tiskanih pol.

c) sto goldinarjev za štiri krajše izvirne npravno-podučne pripovesti, vsakej po 25 goldinarjev v obsegu blizo $\frac{2}{3}$ ali ene tiskane pole; in

d) sto goldinarjev za štiri krajše podučne spise raznega zapopadka, vsakemu po 25 gold. v obsegu blizo $\frac{2}{3}$ ali ene tiskane pole.

Vsi spisi naj bodo prav lahko umevni in zanimivi, da bodo mladino in sploh priprosto ljudstvo slovensko pošteno razveseljevali ter jim um in seree požlahtnovali. Vsi rokopisi naj se pošljejo družbi vsaj do 1. decembra l. 1868. brez podpisanega imena, katero naj se v zapečatenem listu priloži; rokopis, ki družbi pozneje dojde, ne bo se mogel sprejeti. Prisojena darila se izplačajo na Vodnikov dan (2. febr.) 1869. leta.

Pri tej priložnosti ponavlja družbin odbor svoje vabilo vsem čast. gg. dekanijskim in farnim predstojnikom, pa tudi vsem drugim rodoljubom, ki jim je v resnici mar za pravo kerščansko omiko našega naroda, da pridobodo družbi sv. Mohora, ki tiska svoje letošnje bukve v 11000—12000 iztisih, po vseh slovenskih straneh prav veliko družnikov, da jih more konec mesca junija s toliko večim številom raznih podučnih knjig razveseliti. Da se more pri premnogih opravilih o pravem času vse v red spraviti in občni imenik tudi v tiskarnici doveršiti, zato je čas pristopa za l. 1868. do 31. marca t. l. Ponižno